

Bescheiden markt van lokale energie groeit stormachtig

Lokale energiecoöperaties, die vooral wind- en zonne-energie opwekken, zijn bezig aan een onmiskenbare opmars. In Nederland zijn 313 lokale energiecoöperaties, 20% meer dan een jaar geleden. Tien jaar geleden waren het er twaalf.

Dat blijkt uit de Lokale Energie Monitor 2016, die donderdag is gepubliceerd door Hier Opgewekt, een samenwerkingsverband van Hier klimaatbureau en branchevereniging Ode Decentraal. Driekwart van de lokale coöperaties is na 2013 opgericht en dus nog maar twee tot drie jaar actief.

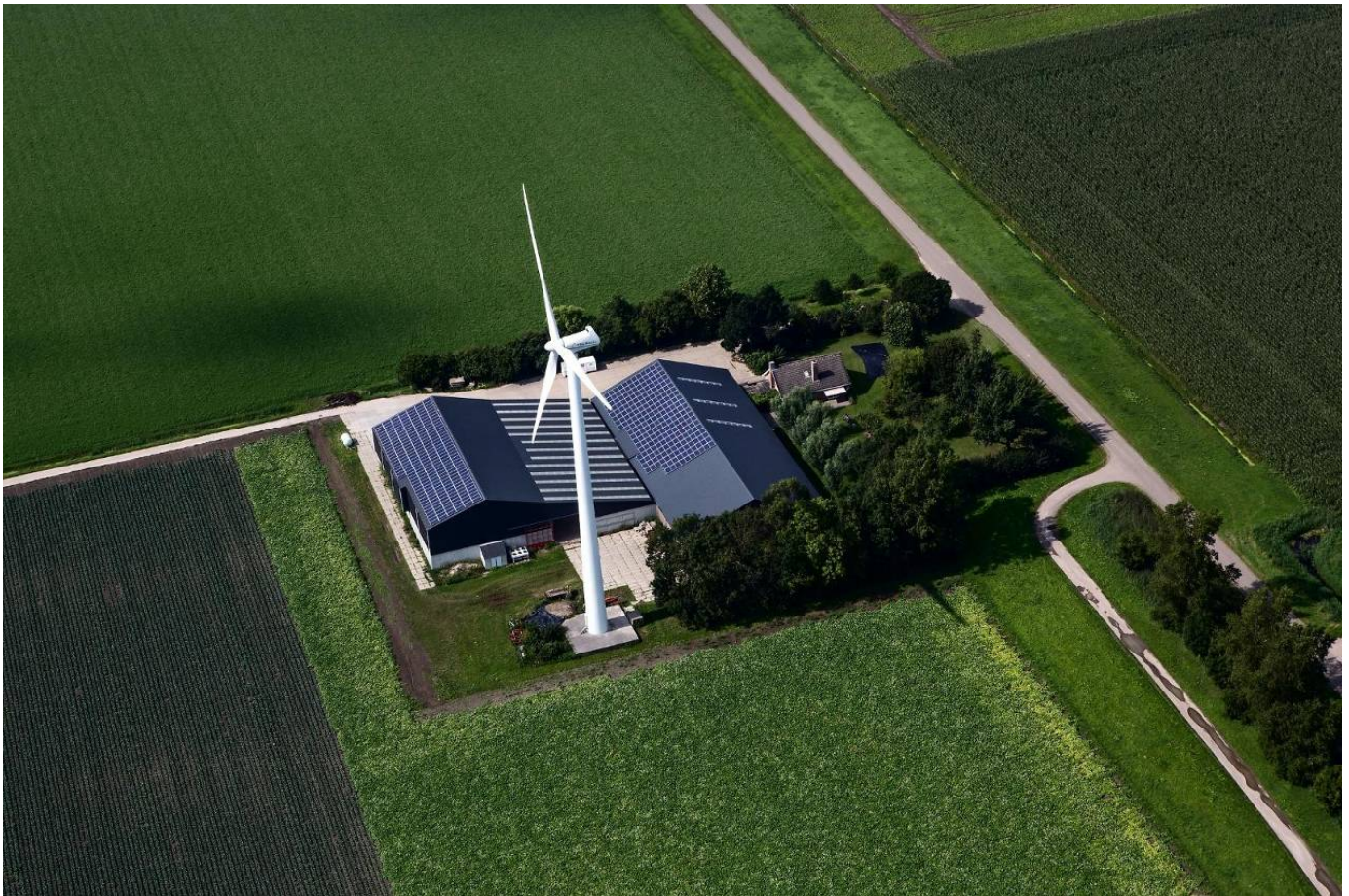
'We zien meer coöperaties, meer leden en een sterke groei van de productie', zegt Sible Schöne, programmadirecteur Hier klimaatbureau. 'En de vooruitzichten voor de komende jaren zijn alleen maar beter.'

Dertig jaar geleden werden de eerste twee windcoöperaties opgezet, maar de eerste lokale energiecoöperatie - die een bredere focus had dan alleen windenergie - ontstond in 2007. Toen werd Texel Energie opgetuigd: een bedrijf dat zonne- en windenergie levert. 'Dit soort partijen zijn nog op twee handen te tellen', schreef Jan Willem Zwang, investeerder in verschillende duurzame projecten, in 2010. Inmiddels zijn er 237 van dit soort bedrijven.

Meer dan 50.000 Nederlanders zijn lid van een lokale energiecoöperatie. Dat is ongeveer evenveel als het aantal leden dat de PvdA heeft - met dien verstande dat het aantal leden van politieke partijen al jaren daalt, terwijl het aantal leden van lokale coöperaties zal groeien, omdat er ook steeds coöperaties bijkomen.

Sible Schöne, programmadirecteur van Hier Klimaatbureau.

Boerderij met zonnepanelen en een windmolen. Lokale initiatieven zijn nu nog goed voor 2,5% van de zonne- en windenergie in Nederland. foto: HH

Ondanks de groei blijft het lokale productievermogen bescheiden. Lokale energie is goed voor een capaciteit van 138 megawatt. Hier Opgewekt schat dat er op korte termijn nog eens een capaciteit 150 megawatt 'lokaal' bijkomt. Dat is dus een kleine 300 megawatt.

Ter vergelijking: op dit moment is wind op zee en op land goed voor 3957 megawatt, zo blijkt uit cijfers van windstats.nl. Het totale opgestelde vermogen aan zonne-energie lag eind vorig jaar op 1485 megawatt. Afgelopen jaar waren de lokale initiatieven dus goed voor 2,5% van de wind- en zonne-energie in Nederland.

Opvallend is dat 'wind' stagneert. Weliswaar staat windenergie aan de basis van de energiecoöperaties, er zijn de laatste jaren weinig nieuwe windcoöperaties opgezet. Het is vooral 'zon' dat hard groeit: van Langelo tot Slappeterp zijn er afgelopen jaar zonnepanelen geplaatst. 'Zon is minder complex en minder kapitaalintensief dan wind, dus ligt het eerder binnen het bereik van een burgercollectief', zegt Anne Marieke Schwencke, de onderzoeker die de Monitor opstelde.

Nu het aantal lokale spelers groeit, ziet Schwencke dat er meer samenwerking komt. 'Er zijn coöperaties van coöperaties', zegt de onderzoeker. Zo zijn er twee coöperatieve energieleveranciers, opgezet door energiecoöperaties: DE Unie en NLD Energie. Die leveranciers handelen direct op de markt en houden de marge binnen de coöperatie. In 2012 bestond 'lokale energie' als energieproduct en -markt nog vrijwel niet, aldus de Monitor.

'De opkomst is een gevolg van de privatisering en liberalisering', analyseert Schwencke het fenomeen van lokale coöperaties. 'Deels is het een tegenreactie. Toen de grote energiemaatschappijen werden verkocht, dachten mensen: energie is belangrijk, dat moeten we niet privatiseren. Maar doordat de markt was vrijgegeven, werd ook

Betrokkenheid

Meer dan 50.000 Nederlanders zijn lid van lokale coöperatie

Zon

Van Langelo tot Slappeterp zijn er panelen geplaatst

Kleinschalig

Door de kredietcrisis was er een afkeer van groot, groter, grootst

gedacht: nu kunnen we toegang krijgen tot de markt, dus moeten we een voet tussen de deur krijgen.'

Verder is het milieubewustzijn toegenomen, zijn zonnepanelen steeds goedkoper en was er door de kredietcrisis een afkeer van 'groot, groter, grootst', zegt Schwencke. 'Mensen wilden kleinschaligheid.'

De toekomst? Collectieve warmte is nu nog lastig, zegt de onderzoeker. 'Dat is een traject vergelijkbaar met windturbines. Maar ik verwacht dat coöperaties daar over enkele jaren wel een rol in gaan spelen.'

Panelen plaatsen bij VvE's is moeilijk, ervaart coöperatie Hilverzon

Het eerste succes is binnen: op de Bethlehemkerk heeft de Hilversumse coöperatie Hilverzon - begin dit jaar opgericht - 99 zonnepanelen geplaatst. Een tweede succes is binnen handbereik voor de 'ledencoöperatie van en voor alle Hilversummers'. Als het college van B&W goedkeuring geeft, zal de coöperatie nog eens 2500 panelen plaatsen op zes panden van de gemeente.

'We hebben 140 leden', zegt penningmeester Chiel van Eendenburg. Dertig van hen krijgen stroom geleverd die wordt opgewekt door de panelen van Hilverzon. De penningmeester zelf niet - hij had al panelen op zijn dak. Lidmaatschap van Hilverzon kost € 12 per jaar. De leden hebben voorrang op de panelen van de collectieve zonnedaken die worden aangelegd.

'We hebben geen winstoogmerk', zegt de penningmeester. Hilverzon wil 'bijdragen aan de bredere energietransitie om de klimaatverandering en globale opwarming van de planeet zoveel mogelijk te beperken', zo is vastgelegd in de mission statement van de coöperatie. Of, in de woorden van Van Eendenburg: 'Het moet tussen de oren van de mensen komen dat er iets aan de hand is. En dat we keuzes moeten maken. En dat zijn andere keuzes dan die van Trump.'

foto: Hilverzon

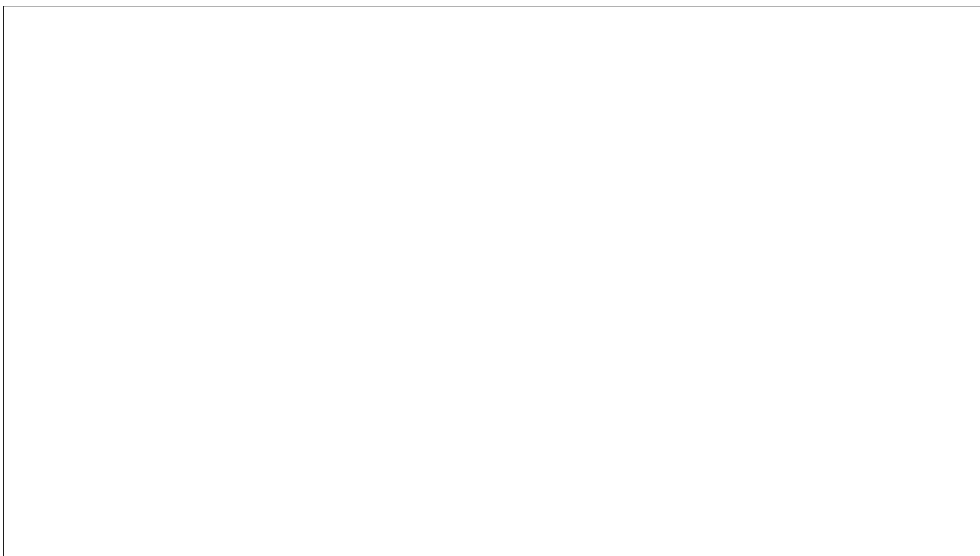

op de Bethlehemkerk in Hilversum heeft Hilverzon 99 zonnepanelen geplaatst. foto: Hilverzon

Hilverzon wil groeien op zogeheten commerciële plekken, dus niet alleen op gebouwen van de gemeente. De coöperatie heeft met een tiental VvE's gesproken over 'verduurzaming van hun pand', schreef voorzitter Aernoud Olde eerder week in een brief van het bestuur, in aanloop naar de algemene ledenvergadering. Bij één VvE worden nu 147 panelen geplaatst. 'Maar door de structuur van VvE's blijkt het heel moeilijk om tot positieve besluitvorming te komen', schreef Olde.

Wel worden er binnenkort waarschijnlijk panelen geplaatst op het Rotor-Mediagebouw, een bekend gebouw in Hilversum dat in particuliere handen is. Olde is vol vertrouwen dat bewoners van diverse Hilversumse buurten de stroom willen afnemen.

ADVERTISING

inRead invented by Teads

Meest gelezen

Strak huis aan Sneker water

Amerikaanse economie raakt door Trump in 'boom-bustcyclus'

EU wil geld terugzien van GeenPeil
